

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 7 maart 2013

MEDITATIE

Biddag in Mizpa

De tijd van de laatste richter Samuël is een donkere periode in Israëls geschiedenis.

Op godsdienstig gebied is er de afgodendienst aan Baäl en Astaroth. Economisch gezien staat het er ook niet rooskleurig voor. Zwaar onderdrukken de Filistijnen het volk. Niet moeilijk om een parallel naar onze tijd en naar ons land te trekken, waar op alle terreinen een teruggang te zien is. Zaken die ons op de biddag - ziende naar de toekomst - zorgen geven. Toch zien we hier duidelijk dat de Heere boven alle dingen staat. Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Hij werkt een omkeer onder het volk. Ze doen de afgoden weg en dienen de HEERE alleen (4). Later zal overigens blijken dat er lang niet bij allen sprake is geweest van een waarachtige bekering. Vervolgens roept Samuël het volk op naar Mizpa, zo'n

Toen nam Samuël een melklam en hij offerde het geheel den HEERE ten brandoffer; en Samuël riep tot den HEERE voor Israël, en de HEERE verhoorde hem.

1 Samuël 7:9

12 kilometer ten noorden van Jeruzalem. Daar zal hij voor hen bidden (5). Zo komt het volk bijeen op een bededen boetedag. Een biddag vol onderwijs. Ook voor ons. Wat kunnen wij eruit leren?

Op deze biddag komt het volk voor God in de schuld. Ze scheppen water en gieten het uit voor de Heere als teken van diep berouw. Het volk vast en men belijdt: 'Wij hebben tegen de HEERE gezondigd'. Zo richt Samuël het volk en onderwijst hen in de rechte wegen des Heeren (6). De richter benoemt eerlijk de zonden. De vreemde goden moeten weg! Dit is nog de taak van Gods dienaren. Ze moeten aan de hand van Gods heilige geboden de zonden duidelijk en concreet aanwijzen. Verder wijst Samuël op de schuldbelijdenis als de enige weg tot de schuldvergiftenis. Alleen in die weg is heil te verwachten. Vraag op de biddag om deze lage plaats voor God. Of u/jij in de schuld voor God mag komen. Of het werkelijk een dag van boete en berouw mag zijn. Een dag waarop ik persoonlijk de schuldbrief thuis krijg, waarin ik mijn naam ga lezen: 'zondaar, schuldenaar'. Aan de vergeving van de schuld gaat immers altijd de beleving van de schuld vooraf! Weten we dit uit ondervinding?

Deze biddag wordt een dag van grote nood. De Filistijnen horen van de volksvergadering in Mizpa. De stadsvorsten van de vijf Filistijnse steden mobiliseren zich en trekken op tegen het volk. Als de Israëlieten het horen, vrezen ze zeer (7). In hun nood gaat het volk naar Samuël. Ze vragen om zijn voorbede: 'Zwijg niet van onzenwege, dat gij niet zoudt roepen tot de HEERE onze God...' (8). Waar gaan wij heen met de nood van ons leven? Of voelen we die nood niet? Leven we rustig onbekeerd en onvernieuwd verder, van de dankdag naar de biddag en van de biddag weer naar de dankdag? Hoe moet het als komend seizoen ons stervensuur aanbreekt? O, zwijg niet, maar roep tot de Heere! En hoe is het in het leven van Gods kinderen? Is de nood buiten Christus werkelijk nood? Is de nood vaak niet houdbaar? We hebben een Ander, een middelaar, dé Middelaar nodig. Het moet naar Hem toe! Er is voor een verloren zondaar immers alleen veiligheid achter Zijn bloed!

Over dat bloed gaat de richter onderwijzen geven. *Toen nam Samuël een melklam en hij offerde het geheel den HEERE ten brandoffer...* Een melklam is een jong lam dat nog melk drinkt bij de moeder. De priester Samuël neemt het lammetje en slacht het. Vervolgens wordt het dier geheel geofferd. Er blijft niets meer van over. Dan gaat Samuël bidden. Wat is de les? Eerst offeren, dan bidden. De Heere kan alleen het gebed verhoren op grond van het offer. Anders niet. En daarom moet dit onschuldige lam sterven. Dat is de prediking zonder woorden op de biddag in Mizpa. Hebben wij deze les al geleerd? Geen verhooring van mijn gebed zonder offer. Niet mijn ernstig berouw over de zonde, niet mijn hartelijk breken met de zonde of mijn eerlijke belijdenis van de zonde is de grond waarop God verlossing schenken kan. Die grond ligt buiten mij, in het Offer van het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt. Mijn offers schieten tekort. Alleen Christus' offer is geldig.

En Samuël riep tot den HEERE voor

Inhoud

- 1 Biddag in Mizpa
- 2 In goede orde (2)
- 3 Bijbelstudie: Spreuken (5)
- 4 Curatorium van de Theologische School
- 5 Uit een biddagbrief van ds. Ledeboer
- 6 Het verbond der genade (5)
- 7 De Rechabieten (2): Gezag in Bijbels licht
- 7 Even maar...
- 9 Liedbundel "Tot Zijn eer"
- 10 Boeknieuws
- 12 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

91e jaargang

Nr. 23

Israël... De richter is voorbidder. Hij staat tussen de Heere en het volk. Zo is Samuël type van de grote Voorbidder, de Heere Jezus Christus. Hij staat tussen Zijn Vader en Zijn doodschuldig volk. Op grond van Zijn eigen offer en bloed pleit Hij voor hen bij de Vader. Van deze Voorbidder zegt Guido de Brès in de Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 26: 'Wij geloven dat wij geen toegang hebben tot God, dan alleen door de enige Middelaar en Voorspraak Jezus Christus, de Rechtvaardige (...) anderszins ware ons de toegang gesloten'. Hoe teer verwoordt hij Zijn neerbuigende genade, als hij zegt: 'Er is niemand, noch in de hemel, noch op de aarde, onder de schepselen, die ons liever heeft dan Jezus Christus'. Hoe indringend klinkt de oproep: 'Waartoe zouden wij een andere advocaat zoeken, aangezien het God beliefd heeft ons Zijn Zoon

tot een Advocaat te geven?' Geen ware biddag zonder deze Voorbidder! *En de HEERE verhoorde hem.* Wonderlijke biddag, een dag van schuld, van nood en van hulp. God grijpt in. Hij verschrikt de Filistijnen met een geweldig onweer, zodat ze verslagen worden voor het aangezicht van Israël (10). Dan blijft alleen Gods eer over: Eben-Haëzer, tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen (12). Dan verandert de biddag te Mizpa in een dankdag.

*Hij zag van Sion neer,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijn gebeden.* (Ps. 3:2)

Alleen vanwege het enige Offerlam, de grote Voorbidder aan de rechterhand van Zijn Vader!

Sommelsdijk, ds. S. Maljaars

wordt. Er komt immers nogal eens heel wat af op ambtsdragers. Als het te zwaar gaat worden, komen grenzen aan de orde. Eerlijke overwegingen kunnen ook gemaakt moeten worden waar het gaat over de verantwoordelijkheid als vader in het gezin. Het vaderschap kunnen we niet aan moeder overdragen of maar ten dele ongevuld laten. Daarvoor is de opvoeding, zeker ook in onze tijd, te zeer een van Godswege ontvangen verantwoordelijkheid. Ook kan het zijn dat iemand vanwege werk en andere nevenfuncties te zwaar belast wordt. Dan moeten eerlijke overwegingen en afwegingen gemaakt worden. Daarover zullen man en vrouw ook samen biddend moeten nadenken. Welke nevenfunctie moet beslist blijven? Of moet het kerkelijke ambt toch zwaarder wegen?

Hedendaagse overwegingen

Wanneer we over deze zaken nadenken, moeten we ook andere overwegingen noemen. Soms is het moeilijk mensen bereid te vinden voor bepaalde taken. Vrijwilligers zijn veelal het gemakkelijkst te vinden onder ouderen. Onder leidinggevendenden van verenigingen doen zich soms veel wisselingen voor. Met algemene verklaringen voor zulke verschijnselen moet je altijd wat voorzichtig zijn. Tegelijk zien we allemaal dat vandaag de druk van het werken buiten de deur bij velen erg groot is. We zijn allemaal kinderen van onze tijd. En de omstandigheden in economisch opzicht kunnen, zeker vandaag, moeilijk zijn. Maar de bereidwilligheid om zich in te zetten voor het algemeen en kerkelijk belang mag er toch niet onder gaan lijden. Kerkelijke werkzaamheden, alsook zorg voor de naaste moeten zeker onze volle aandacht hebben en houden.

2

In goede orde

In iedere gemeente komt jaarlijks de verkiezing van ambtsdragers aan de orde. Het is immers volgens de kerkorde zo dat elk jaar een deel van de ouderlingen en van de diakenen aftredend is. Voor kerkenraad en gemeente is dit een heel belangrijke aangelegenheid. En natuurlijk ook voor personen die het betreft.

Met betrekking tot de invulling van de ambten kunnen verschillende zaken naar voren komen. Zo is in kerkenraden jaarlijks de vraag aan de orde naar het wel of niet opnieuw beschikbaar zijn van degenen die aan de beurt van aftreden zijn.

Aftredend en herkiesbaar?

Het is niet zo dat degene die aftredend is, zichzelf opnieuw herkiesbaar stelt. Iemand op de lijst zetten ter eventuele verkiezing doet immers de kerkenraad. Wel zal de aftredende aangeven of hij eventueel weer beschikbaar is of niet.

Het kan gebeuren dat iemand zich niet meer beschikbaar kan stellen en na verloop van een aantal jaren toch weer in het ambt dienen mag. De Heere regeert immers Zijn gemeente.

Ook in het persoonlijke leven. Dat mag wel eens met insluiting van zichzelf worden opgemerkt.

Er kunnen redenen zijn waarom iemand tot het besluit komt niet weer beschikbaar te zijn. De leeftijd kan een reden zijn. De gezondheid kan eveneens een reden zijn. Het kan voorkomen dat voor iemand de belasting van het ambt in combinatie met de toenemende leeftijd te zwaar

Kerkelijke werkzaamheden, alsook zorg voor de naaste moeten zeker onze volle aandacht hebben en houden.

Dichtbij het Woord

Is er niet het gevaar dat men wel geheel gaat voor carrière, inkomen, gedeeltelijk werken buiten de deur van de vrouw, maar dat men weinig of geen inspanning doet voor meer ideële zaken? Het is een algemene tendens dat zich offers getroosten voor het algemeen belang merkbaar minder wordt. Laat dit onder ons niet zo zijn, niet zo worden. Zeker niet waar het kerkelijke taken betreft. Laat er kritische bezinning op deze punten plaatshebben.

Hopelijk komen deze tendensen onder ons niet voor ten aanzien van de vervulling van de ambten. Het zou niet goed zijn wanneer men louter bedankt vanwege genoemde achtergrond. Of dat men mede of juist vanwege zulke overwegingen zich niet meer beschikbaar stelt.

Laten afwegingen gemaakt mogen worden in biddende afhankelijkheid. En in onderlinge verbondenheid en liefde tot elkaar en tot de dienst en zaak des Heeren.

Nu is het uiteraard vaak gemakkelijk op afstand te zeggen welke afwegingen een ander moet maken. Het gaat hier over persoonlijke zaken die men moet overwegen en beslissen voor 's Heeren aangezicht. Dan zal en mag over het kerkelijk ambt niet lichtvaardig gedacht mogen worden. En uiteraard ook niet over huwelijk en gezin. Tegelijk is het Woord Gods helder over de rangorde die er bestaat tussen zaken die met de dienst des Heeren te maken hebben en zaken die het natuurlijke leven aangaan. Daarbij zijn ambt en kerk, gezondheid en huwelijk, gezin en school echt andere zaken dan geld en goed, loopbaan en vrije tijd, persoonlijk belang en andere zaken van hier en nu. Ook dat zullen we eerlijk moeten wegen in ons hart en voor Gods oog.

Laten afwegingen gemaakt mogen worden in biddende afhankelijkheid. En in onderlinge verbondenheid en liefde tot elkaar en tot de dienst en zaak des Heeren. Het is groot wanneer ervaren mag worden: 'Ik ben de Heere, uw God, Die u leert wat nut is, Die u leidt op den weg die gij gaan moet' (Jes. 48:17).

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

'Bind ze aan uw hals, schrijf ze op de tafel uws harten.'

Spreuken 3:3b

Een ketting wordt aan de hals gedragen. Het is een sieraad voor degene die haar draagt. Het zegt ook iets over de draagster. Door de vorm en de kleur geeft zij eigenlijk aan wat de uitstraling van haar leven is.

De spreukendichter vervolgt het onderwijs aan 'zijn zoon' in de verzen 1-12 van hoofdstuk 3. De kern daarvan is de raad om dichtbij het Woord te leven. Het spreken van de Heere moet gedragen worden als een sieraad. Heeft ons leven de uitstraling van het Woord des Heeren?

Op verschillende manieren geeft Salomo deze belangrijke zaak door aan zijn leerling. Het is opvallend dat er in dit Bijbelgedeelte veel overeenkomsten zijn met Deuteronomium 6. De koning geeft het belang van het Woord aan, door terug te verwijzen naar het Woord. Het vastbinden en schrijven zijn thema's die Mozes aan de orde stelt in zijn vijfde boek. Ook het dienen van de Heere met geheel het hart, de liefde tot Hem en het eren van God staan ook in het begin van Spreuken 3 centraal.

In de eerste vier verzen benadrukt Salomo het belang van de wijsheid. In de verzen 5-10 wordt het godsvertrouwen belicht. Dat betekent een afzien van het eigen verstand (vers 5). We mogen op onze kennis niet het vertrouwen stellen. Daarom krijgt het onderwijs het vervolg in vers 6: 'Ken Hem in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken'. Dit betekent dat de Heere zal leiden in alle moeitevolle omstandigheden van het leven. Deze kennis vloeit voort uit het leven met de Heere. Hij wordt gekend door Woord en Geest. Vandaar dat Salomo een leven dichtbij het Woord aanbeveelt. Men moet niet wijs zijn in eigen oog (vers 7). Wie dichtbij de Heere mag leven, zal de zegen van God ontvangen (vers 8-10).

Het leven dichtbij het Woord is zegenrijk. Maar ook een goddelijke terechtwijzing laat dierbare vruchten na. 'Mijn zoon, verwerp de tucht des HEEREN niet, en wees niet verdrietig over Zijn kastijding; Want de HEERE kastijdt degene dien Hij liefheeft, ja, gelijk een vader den zoon, in dewelken hij een welbehagen heeft' (vers 11-12). Dit te mogen geloven! Het geeft ware rust als dit onderwijs ontvangen mag worden van God Zelf.

Als een geoefend kind des Heeren de woorden van deze verzen spreekt, is dit troostvol. Maar, als het goed is, is er ook een verlangen dat de Heere Zelf deze woorden in het hart legt.

Poortugaal, ds. C. Neele

Curatorium van de Theologische School

Van **maandag 27 mei t/m woensdag 29 mei 2013** hoopt het Curatorium van de Theologische School te vergaderen. Deze dagen zijn bijzonder bestemd om die personen te horen die begeren toegelaten te worden tot het volgen van de lessen aan onze Theologische School. De God aller genade betone in deze (voor onze gemeenten) zo belangrijke dagen ons in Zijn gunst te gedenken.

De Koning van de Kerk mocht ons nog mannen toeschikken met Zijn rechterhand.

De tijd, waarin we met onze gemeenten staan, is vol van zorg. Er is sprake van verval en afval, liefdeloosheid, wereldgelijkvormigheid en een beredeneerde godsdienst.

Maar de Schrift zegt: *“Zie, Ik zeg u: Heft uw ogen op en aanschouwt de landen, want zij zijn alrede wit om te oogsten”* (Joh.4:35).

Verschillenden van onze predikanten zijn de leeftijd van zestig jaar gepasseerd. En tot de uitbreiding en instandhouding van Zijn Koninkrijk kan het predikambt niet gemist worden! Het Formulier tot bevestiging van de Dienaars des Woords zegt: ‘Uit deze dingen kan men zien welk een heerlijk werk het herdersambt is, nademaal zo grote dingen daardoor uitgericht worden; ja hoe gans noodzakelijk het is om de mensen ter zaligheid te brengen. Hetwelk ook de oorzaak is waarom de Heere wil dat zulk een ambt altijd zal blijven’

In het midden van de gemeenten, maar ook persoonlijk, mocht wel een gedurig gebed opgaan, tot het welzijn van Sion en tot de uitbreiding van het Koninkrijk Gods.

Van onze kant zijn er geen redenen, immers alles getuigt tegen ons. Maar naar Zijn eeuwig welbehagen mocht God opstaan en Zich

over Sion ontfermen.

‘Herdenk de trouw, aan ons voorheen betoond; denk aan Uw volk, door U vanouds verkregen; denk aan Uw erf, het voorwerp van Uw zegen, aan Sions berg, waar G’ eertijds hebt gewoond’ (Ps.74:2)

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen.

Bij de aanmelding dient *de volgende procedure* te worden gevolgd:

- 1) u meldt u aan bij uw kerkenraad (voorwaarde: minstens één jaar belijdend lid zijn van onze Gereformeerde Gemeenten).
- 2) indien de kerkenraad u een attest verleent, wordt dit attest u *persoonlijk* overhandigd.
- 3) een brief met het bijgevoegde attest wordt *door u* verzonden en moet vrijdag 26 april 2013 in het bezit zijn van onze secretaris.

Aan de kerkenraad wordt *daarna* een formulier toegezonden, dat *volledig* en *zorgvuldig* dient te worden ingevuld.

Uzelf wordt ook een formulier toegezonden waarop de van belang zijnde persoonlijke gegevens door u worden verstrekt.

Indien de gemeente vacant is, is het noodzakelijk dat de consulent aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering. Op het formulier dient de mening van de consulent duidelijk te worden weergegeven.

Genoemde formulieren dienen op korte termijn aan de secretaris van het curatorium te worden teruggezonden. De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk adres en op welk tijdstip

hij verwacht wordt om gehoord te worden.

Alle correspondentie moet worden gericht aan de secretaris van het curatorium:

ds. M. Karens
Sigmondstraat 49
4251 ZA Werkendam

In deze oproep is begrepen het uitzien naar mannen die (na opleiding) als zendingspredikant mogen uitgaan. De nood dringt ook voor de verschillende zendingsgebieden!

Of zo het mogelijk zou zijn om te dienen onder het Joodse volk, de beminden om der vaderen wil. *“En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken; en dan zal het einde zijn.”*

De curatoren bevelen zich, met de docenten en de studenten, bij de voortduur in uw aller voorbede aan. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen.

Namens het curatorium:
ds. J.J. van Eckeveld, *voorzitter*
ds. M. Karens, *secretaris*

Uit een biddagbrief van ds. Ledeboer

In de 17e eeuw was het heel gewoon dat de overheid van tijd tot tijd een biddag uitschreef. Vaak was er dan sprake van bijzondere of moeilijke tijdsomstandigheden. Het stads- of het landsbestuur deed zo'n oproep tot een dag van afzondering dan in een zogenoemde biddagbrief. In de loop van de 18e eeuw liet de overheid deze taak steeds meer liggen. Toen in 1795 kerk en staat geheel gescheiden werden, kwamen die oproepen tot biddagen van de kant van de overheid helemaal niet meer.

In de loop van de 19e eeuw schreven predikanten soms een biddagbrief. Van ds. L. G. C. Ledeboer, de bekende predikant van Benthuisen die leefde van 1808 tot 1863, zijn verschillende van die biddagbrieven bekend. Hij schreef die in het begin aan de leden van zijn eigen gemeente, later ook aan de gemeenten in het land die met hem verbonden waren. In die brieven riep hij kerkenraden en gemeenteleden op een dag van afzondering te houden. Steevast noemde hij deze dagen: bede-, boete- en dankdag. Op een en dezelfde dag moesten volgens Ledeboer alle drie de aspecten aan bod komen. De eerste van die biddagbrieven schreef ds. Ledeboer in oktober 1844. De brief was gericht aan zijn eigen gemeente Benthuisen. Ds. Ledeboer zat op dat moment al meer dan een jaar opgesloten in een cel van het Gravensteen te Leiden. We citeren enkele delen uit deze brief:

Mocht de Geest des Heeren ons levend maken, onze harten openen, ons verstand verlichten, ons niet alleen de weg wijzen, maar ook onze schreden daarheen doen richten, onze voetstappen vastzetten in de sporen des Heeren! Ontfermer is Zijn Naam! Verlossen is Zijn werk! Lankmoedig en barmhartig, genadig en groot van goedertierenheid is de Heere. Hij wendt Zich tot het gebed van degene die gans ontbloot is (Psalm 102:18).

Och houdt uzelf niet terug door verlerlei bedenkingen! Er mochten één

of twee of meerdere bidders gevonden worden! Zou u of ik er daar een van mogen zijn; mochten wij die zijn! De Heere blaast waarheen Hij wil. Ontwaak, noordenwind, en kom gij zuidenwind, waai in onze harten! Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten! Zijn arm is niet verkort, dat Hij niet zou kunnen verlossen! Keer weder, keer weder, o Sullammith! Keer weder, keer weder, dat wij u mogen aanzien. Zulk een algeheel terugkeren schenke ons de Heere, niet ten halve maar geheel, niet in de letter, maar in de Geest, niet in de mond, maar in het hart.

We stellen u voor om de bepaalde dag als biddag af te zonderen. De Heere gebiede er Zijn zegen over, en Hij verenige Zijn volk in de vrede en vreze van Zijn Naam! Gedenkt der gevangenen! Gedenkt der weduwen en wezen! Gedenkt de armen! Gedenkt aan uw arme zielen. Gedenkt des Heeren Naam, eer en zaak. Gedenkt aan uw sterven! Gedenkt aan de jongste dag! De Heere gedenke onzer, wiens Naam Wonderlijk is! Wiens Woord vast en zeker is! Wiens beloften en bedreigingen onwankelbaar zijn! Wiens trouw voor Israël eeuwigdurend is! Wiens getuigenis de geest der profetie is! Wiens Geest de bewerker, Wiens genade de oorzaak, Wiens geloof een gave, Wiens Zoon een gift is (2 Kor. 9:15).

Wiens rol gedachtenis was (Ezra 6:2). De Heere richte die gedachtenis, die Naam, dat altaar in onze zielen op – bij aanvang of bij voortgang! Doe ons het onze en onszelf verliezen en Hem in Zijn wegen kiezen, door licht en donker, storm en baren, midden door de benden van de bozen en de verleidingen van de wereld, die in het boze ligt. De zonden worden of zijn ons ene gestadige pijnbank!

Het leven zij ons Christus, zo zal het sterven gewin zijn! Sterven aan onszelf, aan al hetgeen geen Christus is (Flip. 3:8). Dat schenke de Heere door Zijn genade om Zijns Zelfs wil door het geloof, Zijn gave, in de Enige Naam. Die Naam Die onder de hemel is gegeven door welke zondaren kunnen zalig worden. God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Die gelooft zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. Amen.

Hij de Almachtige, Getrouwe, Goedertierene, Genadige, Barmhartige doe Sion wel, bouwe de muren van Jeruzalem op! Heb acht op uzelf en op de leer; volhard in deze, want dat doende zult gij en uzelf behouden en die u horen. Dat schenke ons de Heere. Zijn goedertierenheden hebben geen eind! Hij zal niet beschaamd doen uitkomen die, die op Hem vertrouwen met hun ganse zielen en al hun krachten. Zijn Naam is Verlosser en Hij zal Zijn volk verlossen van alle ongerechtigheid. Gode bevolen en Zijn genade!

Overgenomen uit:

Verzamelde Geschriften van ds. L. G. C. Ledeboer, deel 2, blz. 556/557, Uitgave Den Hertog - Houten

De eerste van die biddagbrieven schreef ds. Ledeboer in oktober 1844. De brief was gericht aan zijn eigen gemeente Benthuisen.

Het verbond der genade

Vorige keer stonden we stil bij de noodzaak het verbond der genade in te willigen. Dat vind je bij de Nadere Reformatie. Denk aan Hellenbroek: hij noemt ons de vijf woorden, die dit inwilligen kenmerken:

1. Die zondaar doet het bedaard, met overleg. Hij wil God alléén dienen, liefhebben en gehoorzamen.
2. Hij doet het vrijwillig. Niemand dwingt hem om die keus te doen. Het is zijn lust. De Heilige Geest heeft hem gewillig gemaakt. Hij heeft hem ook liefde tot God in het hart gegeven.
3. Hij doet het armoedig. Hij voelt zich zonder God nameloos arm. Zijn zonden hebben hem arm gemaakt. Zou die heilige en heerlijke God met zo'n ellendige, schuldige zondaar nog te doen willen hebben? Hij voelt zich zo onwaardig.
4. Hij doet het gelovig. De Heilige Geest heeft hem het echte ware geloof in zijn hart gegeven. Hij laat hem nu ook zien Wie de Heere Jezus is. Wat Hij verdient heeft. Wat Hij wil geven aan arme en ellendige zondaren. Nu gaat hij door het geloof naar Jezus toe. Op Hem vertrouwt hij met heel zijn hart. Aan Hem geeft hij zich over. Zo wordt hij door het geloof met Jezus verenigd. Eén met Hem. En Jezus geeft hem alles wat hij nodig heeft. Nu mag hij de verbondsweldaden door het geloof aannemen. Het geloof is eigenlijk net als een hand, waarmee je iets aanneemt, wat iemand je geven wil.
5. Hij doet het oprecht. Ja, hij meent wat hij zegt. Hij is eerlijk voor God. Hij legt zijn hart helemaal voor de Heere open. Hij wil niets voor Hem verbergen.

Zo geeft de zondaar zijn toestemming aan de beloften en aan de eisen van het verbond. Alles wat de Heere belooft in het verbond, al de Verbondsweldaden,

De verbondsleer van de Nadere Reformatie wordt gekenmerkt door een sterk appel op de hoorders van het Evangelie, en op de gedoopten om het verbond in te willigen.

wil hij graag aannemen. Wat God van hem eist, wil hij graag doen. Hij wil wel zonder zonden voor de Heere leven, als dat zou kunnen.

Zo mag nu die zondaar in het genadeverbond ingaan. Nu is hij niet alleen op het erf van het genadeverbond, hij is nu ook in het verbond ingelijfd. Je kunt ook zeggen: hij is in het wezen van het genadeverbond. Nu is hij het eigendom van God geworden en God het eigendom van die zondaar. De Drie-enige God is nu zijn God, zijn Verbondsgod. Want zonder het genadeverbond zou dat nooit hebben gekund. Daarom wordt God de Verbondsgod van Zijn volk genoemd. 'k Mag met gelovig roemen, U mijn Verbondsgod noemen!

Een tweede element dat je bij hen vindt: zij zoeken de zielsproblemen, de problemen die zondaren hebben en die hen weerhouden om hun toestemming te geven aan dit verbond op te lossen. Daar kun je veel moois over lezen in het boek van Wilhelmus à Brakel: "Halleluja, of lof op het genadeverbond".

Aan de andere zijde gaat het in die verbondsinnwilliging om de genaderwerkingen van de Heilige Geest. Het is Gods werk om de toestemming in het hart van de zondaar te bewerken, waardoor het verbond wordt ingewilligd.

Hoe krijgt God nu de toestemming van een mens? Wel, dat geschiedt allereerst door de prediking van de wet. In de Nadere Reformatie wordt met nadruk ook gezegd dat, om die toestemming te krijgen, God de zondaar eerst door Zijn wet overtuigt van zijn zonde, van zijn ellende, zijn gebrek, zijn gemis, zijn gevaar, waardoor be-

hoefte en verlangen ontstaat om deelgenoot te worden aan Christus en de verbondsgoederen. Dan gebruikt de Heere het Evangelie. Het Evangelie gebruikt de Heere om de overtuigende zondaar te wijzen op de algenoegzaamheid van Christus, op de gewilligheid van Christus om zondaren aan te nemen. Te wijzen op de onverdiende genade van de verbondsgoederen en de zondaren toe te roepen: 'Komt, koopt zonder prijs en zonder geld, wijn en melk'.

De verbondsleer van de Nadere Reformatie wordt dus gekenmerkt door een sterk appel op de hoorders van het Evangelie, en vooral een sterk appel op de gedoopten om het verbond in te willigen. Smytegelt zegt in zijn catechismus over de doop tot de jonge mensen: 'Hebt gij lust uw doop te beleven, wilt gij geen meinedigen zijn? Het is zo redelijk, zo heerlijk wat God van u eist... Gij moogt nu in de zonden niet blijven liggen, noch aan de genade vertwijfelen'. Verder zegt hij: 'In alle verbonden zijn twee partijen. Wees gij nu getrouw en God zal niet rusten voordat Hij u onder de gemeente der uitverkorenen in de eeuwigheid zal gebracht hebben'.

Wat durven ze het verbond ruim uit te stallen. Maar ze beschrijven ook hoe dat nu in zijn werk gaat en hoe de zondaar ingaat in dat genadeverbond. Lessen die ter harte moeten worden genomen.

(slot)

Moerkapelle,

ds. H. Paul

'Uit het vuur gerukt':

"Er was eens een zendeling die na zijn preek door een inboorling gevraagd werd: "Meneer, zijn er eigenlijk twee Christussen? Want Die ik heb leren kennen, is niet Degene die u preekt". Vervolgens maakte hij van wat takjes een vuurtje, greep een adder uit het struikgewas en wierp die midden in het vuur. Toen rukte hij de adder uit het vuur, en hij zei: "Zo heb ik het geleerd: 'als een vuurbrand uit het vuur gerukt'. Maar u preekt: Kom eruit, kom eruit".

De Rechabieten

Gezag in Bijbels licht

Waarom heeft Jonadab deze bepalingen gesteld? Op zich had de Heere wijn drinken toch niet verboden? De Israëlieten mochten toch ook wel huizen bouwen? Een huis met een

olijfboom is zelfs een teken van rust en voorspoed. Is het om nog vromer te zijn dan de Israëliëten zelf? Is het uit wetticisme? Of is er nog een andere reden?

Volgens de Bijbelverklaringen heeft Jonadab deze bepalingen niet uit vroomheid of wetticisme gemaakt. Ook niet om het zijn kinderen moeilijker te maken in hun dagelijks leven. Maar waarom dan wel?

Wat de wijn betreft, heeft hij waarschijnlijk het misbruik ervan gezien in de praktijk van het dagelijks leven in Israël. Op dronkemansfeesten ter ere van de god Baäl vloeide de wijn rijkelijk. Zo had de Heere de wijn niet bedoeld. Zo oenteer je de Heere ermee. Dus daarom een verbod. Onthoud je

Even maar...

Biddag

Binnenkort houden we weer - zo de Heere wil en wij leven - onze jaarlijkse biddag 'voor gewas en arbeid'. We komen dan als gemeente samen om Gods Naam met en voor elkaar aan te roepen voor de acht maanden die vóór ons liggen. Biddag is een *dag* van afzondering. Of ... zijn we het *dág*-karakter aan het kwijt raken? Nee, toch? Weet u/jij een betere bestemming voor een 'vrije' dag dan om met elkaar de noden van hart en huis, van ons dagelijks brood, ons schoolwerk en ons goddelijk beroep de almachtige Onderhouder voor te leggen? Zeker in onze tijd van geestelijke en geldelijke crisis, waarin aan de welvaart geknaagd wordt. Onze vast gewaande zekerheden wankelen. We mogen biddag houden in een tijd, waarin blijkt dat er aan 'het kan niet op' een onverwacht einde is gekomen. Op de biddag mogen we onze plaats in de huidige samenleving en onze gang door de tijd aan de Heere voorleggen. Ook mogen we gezamenlijk luisteren naar

Gods Woord. En dat in een samenleving, waarin de laatste restanten van het christendom worden opgeruimd en er meer en meer plaats komt voor het heidendom. Biddag is een dag waarin ik hoop, dat we allen onze afhankelijkheid van de Schepper van hemel en aarde biddend en luisterend mogen beleven. En zelfs de kleine dingen van elke dag - samengevat in 'ons dagelijks brood' - voor Gods aangezicht mogen neerleggen. Het is een dag waarop niet slechts om Zijn algemene genade wordt gesmeekt, maar zeker ook om Zijn herscheppende genade. Wat zou het groot zijn als de werking van Gods Geest ervaren zou mogen worden, zodat er op Biddag méér is dan vorm en buitenkant. Afhankelijkheid moeten we - steeds weer - leren. Bidden moeten we - elke keer weer - leren. Vraag maar net als de discipelen: 'Heere, leert U ons bidden?' Opdat we op en onder de kansel door de Geest van Immanuël woorden mogen voorgesproken krijgen van de hoogste Profeet en Leraar. Opdat we vrijmoedigheid mogen krijgen vanuit Zijn Priesterlijke verdiensten en voorbede. Opdat we de zaken in ons hart toegepast zouden mogen krijgen door Zijn Koninklijke genadeheerschappij.

In Johannes 17 vindt u een schoon voorbeeld van Christus' gebedsleven. Van Zijn (voor)bidden, zelfs in de nacht. Hij bidt, omringd door mensen, die straks zullen slapen

als Hij worstelt. Die zullen vluchten als Hij gevangen genomen wordt. Die zich zullen ergeren aan Zijn Persoon en aan Zijn weg. Die Hem zullen verloochenen als Petrus. Die in de eenzaamheid zullen treuren en wenen. Voor zulke mensen bidt Hij. Hij slaat 'Zijn ogen op naar de hemel (vers 1)'. Een eerbiedige gebedshouding in de open lucht, want een bidvertrek heeft Hij niet. Hij blijft tijdens het gebed naar Boven staren. Wat een les voor ons nietige mensjes, die het altijd maar van de aarde verwachten. Hij begint met Zijn Vader eerbiedig aan te spreken. Soms zelfs met 'heilige Vader' (11) en 'rechtvaardige Vader' (25). Wanneer er Eén het recht had om Zijn Vader met 'lieve Vader' aan te spreken dan was Hij het toch zeker wel. Maar dat doet Hij niet. Hij begint Zijn gebed met Gods eer (vers 1) en beëindigt het met Gods recht (vers 25). Wat een les, ook op de biddag! Zó in ons bidden allereerst gericht te zijn op Gods eer, recht en deugden. Die alleen maar verhoogd worden, als de Middelaar in hart en leven verheerlijkt wordt. Anders niet. Wat een teerheid. Tegelijk is het gebed ook zakelijk.

Hier komen we nooit in uitgeleerd. Laten we maar vragen: 'Heere, leert U ons bidden.' In die weg kunt u een biddag krijgen met Eén, Die wél kan bidden.

v. A.

dan maar van de schijn van het kwa-
de. Ban de verleiding maar helemaal
uit.

En in tenten wonen? Het nomaden-
bestaan lag toch achter hen? Mis-
chien zit daar juist wel het gevaar.
De Israëlieten woonden in huizen
en hadden het in het aardse erg goed
naar hun zin. Het gevaar van het he-
melse te vergeten, lag al gauw op de
loer. Ze hadden hun pinnen te ver
ingeslagen. Ze waren het vreemde-
lingsleven ontgroeid. Ten diepste was
hun leven hier niet op de aarde, maar
waren ze burgers van het hemelse. In
tenten wonen illustreert dat.

Geen extra geboden dus, maar gebo-
den tot hun voordeel. Jonadab wil zijn
nageslacht bewaren voor de cultuur
van de Kanaänieten die grote invloed
heeft in de tijd van voorspoed(!) waar-
in het volk leeft.

De geschiedenis uit de tijd van Jere-
mia leert dat dit uitgekomen is: de
heidense cultuur is zo ingeburgerd in
Israël dat ze hun God hebben verlaten
en de afgoden zijn gaan dienen. God
gaat zelfs straffen door de hand van
Nebukadnézar.

Wellicht is het verbod ook ingesteld
om de kinderen te leren hun ouders
ook in middelmatige zaken te ge-
hoorzamen, hoewel ze het nut van
deze bepalingen niet direct inzien.
Een les dus voor het latere leven, om
te gehoorzamen, ook als het nut niet
direct wordt ingezien en misschien
zelfs niet direct aanwijsbaar is.

Wat is de les voor ons, in 2013? In de
geschiedenis van de Rechabieten zien

we dus dat gezag gebruikt wordt uit
voorzichtige bedachtzaamheid van
Jonadab, tot voordeel van zijn kinde-
ren. Uit liefde dus, juist om de kinde-
ren te behouden voor de dienst van
de Heere en het doel waartoe de Hee-
re hen het leven gaf. Jonadab wilde
hen dicht bij de Heere en Zijn dienst
houden. Je bent op aarde nu eenmaal
geen burger die hier altijd kan blijven
wonen, maar je bent inwoner van het
hemels Vaderland. Dat leert ons ons-
zelf af te vragen hoe wij op aarde le-
ven. Zijn wij burgers van het hemels
Vaderland? Of leven wij voor het hier
en nu?

**Het is een eeuwig wonder
van Gods genade dat Hij
verbondsbrekers weer in het
verbond wil herstellen. In
God, Die werkt door Jezus
Christus, is al Mijn heil.**

Een tweede les is de gehoorzaam-
heid aan de ouders. De kinderen van
Jonadab accepteren de (extra) gebo-
den van hun vader. Zien ze de liefde
waarmee deze bepalingen zijn ge-
steld? Zien ze de eerbied waarmee de
bepalingen van geslacht tot geslacht
worden doorgegeven?

Begrijpen ze de waarschuwingen
voor het werelds leven waarvoor Jo-
nadab bang is?

Gezag moet dus niet als machtsmid-

del worden gebruikt, maar de uitoe-
fening van gezag moet zichtbaar en
voelbaar zijn. Laat dat steeds weer het
sleutelwoord blijven: liefde, in de ge-
zagsuitoefening en de gezagsuitwer-
king.

In Jeremia 35:12 krijgt Jeremia op-
nieuw een opdracht van de Heere.
Hij moet uit Naam van de HEERE der
heirscharen, de trouwe Verbondsgod,
het volk van Juda de vraag stellen:
'Zult gijlieden geen tucht aannemen
dat gij hoort naar Mijn woorden?'

Als voorbeeld wijst de HEERE hen dan
op de gehoorzaamheid van de Recha-
bieten, die de bepalingen van hun va-
der Jonadab consequent hebben op-
gevolgd, zelfs al waren die bepalingen
niet strijdig met Gods inzettingen. En
wat hebben jullie gedaan? Elke dag
hebben Mijn knechten, de profeten, u
opgeroepen tot bekering van uw boze
wegen, opgeroepen in Mijn wegen te
wandelen. En u hebt het niet gedaan!
U hebt zelfs andere goden nagewan-
deld. Mij hebt u verlaten. U hebt naar
Mij niet gehoord. U hebt het verbond
dat Ik met u had opgericht eenzijdig
verbroken.

Dat gaat diep. Het wordt "overspel"
genoemd. Dat betekent dat de relatie
tussen het volk Israël en de HEERE als
een huwelijksrelatie is. Verbondsbre-
king is dan overspel.

Nu krijgt de geschiedenis zijn hoogte-
punt. Dat is de les waar het werkelijk
om gaat. Het volk Israël heeft Gods
gezag overtreden. Ze hebben de tucht
niet aangenomen, opdat gij hoort
naar Mijn woorden. Niet geluisterd.
Gezagsovertreding. De Heere had
toch het beste met het volk voor?

Hier zien we de grootste gezagscrisis
die er is. De zondeval. Een bewust en
hardnekkig negeren van Gods gezag.
Uit liefde heeft de Heere een proef-
gebod gegeven. De mens heeft het
bewust overtreden en gezondigd.
Daarmee kwam de mens in opstand
tegen het gezag en is hij verbondsbre-
ker geworden. Daardoor heeft hij ook
het rechtvaardig oordeel over zich
uitgeroepen. Hoe komt dat ooit weer
goed? Het is een eeuwig wonder van
Gods genade dat Hij verbondsbrekers
weer in het verbond wil herstellen. In
God, Die werkt door Jezus Christus, is
al Mijn heil.

Ook in onze tijd is dit de oorsprong
van de huidige gezagscrisis. Hebben
de woorden van de Heere nog zeg-
gingskracht? Hebben de woorden
van predikanten en kerkenraden nog
zeggingskracht? Hebben de woorden

Ook in onze tijd is dit de oorsprong van de huidige gezagscrisis. Hebben de woorden van de Heere nog zeggingskracht? Hebben de woorden van predikanten en kerkenraden nog zeggingskracht? Hebben de woorden van docenten op onze scholen nog zeggingskracht?

van docenten op onze scholen nog zeggingskracht? Hoe vaak wordt het eigen gevoel er niet tegenover gezet. Zo in de trant van: het staat er nu wel, en het zal in die tijd zijn functie wel hebben gehad, maar ik beleef het nu persoonlijk toch anders. De dominee zegt het wel en hij zal ongetwijfeld wel goede bedoelingen hebben, maar het is zijn eigen interpretatie van de woorden van God. Ik interpreteer het anders. Daar moet toch ook ruimte voor zijn? De docent stelt dat nu wel, maar hij is dat nu eenmaal aan zijn stand verplicht, als docent op een reformatorische school. Maar wij leggen het anders uit.

Dit is helaas praktijk. Kijk naar de geschiedenis van de Rechabieten. Alleen omdat een van de stamouders de bepalingen gesteld had, waren zij gehoorzaam.

Maar dan nog iets anders. Zien anderen nog de ernst waarmee we als gezagsdragers dingen zeggen? Straalt het gezag van Gods Woord ook van ons uit als we het doorvertellen naar de kinderen?

En nu heel persoonlijk: Hoe is onze verhouding tot de God van het Verbond? Zijn we verbondsbrekers, of is in Christus het verbond met God hersteld?

Omdat de kinderen van Jonadab wel geluisterd hebben naar het gebod van hun vader en het volk Israël niet, zal de HEERE met Zijn rechtsuitspraak komen.

1. Het volk Israël zal gestraft worden met de straf die er staat op overspel, verbreking van het verbond. Ze worden weggevoerd naar Babel.
2. De Rechabieten zal het oordeel niet treffen. Ze zullen allen in de tijd van het oordeel blijven leven en er zal altijd een Godvrezend nageslacht blijven.

In het houden van Gods geboden is grote loon. Denk aan de belofte van het vijfde gebod: 'Opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de Heere uw God geeft'.

Zien we de twee wegen: gehoorzamen en leven, ongehoorzaam zijn en niet leven? Andere wegen zijn er niet. Gezagsonderhouding en leven. Gezagsovertreding en niet leven.

(slot)

Scherpenzeel,

H. van Grol

Liedbundel "Tot Zijn eer"

**Liedbundel "Tot Zijn eer",
red. J. Wisse; uitg. Jeugdbond
Gereformeerde Gemeenten en
uitg. Den Hertog, Houten, € 17,90.**

Er is een nieuwe liedbundel verschenen bij de Jeugdbond. De oude, die voornamelijk gebruikt werd tijdens de zomerkampen, wordt hiermee vervangen. Er zijn maar liefst 117 liederen opgenomen in deze uitgave.

Dhr. J. Wisse is de muziekredacteur. Deze vakbekwame musicus schrijft een waardevol voorwoord. We nemen enkele opmerkingen daaruit over. Uiteraard gaat het hier voornamelijk over muzikale kanttekeningen. De zettingen die bij de teksten staan, zijn meestal driestemmig. Daardoor zijn ze goed te spelen. Het uitgangspunt is het gebruik van het orgel, hoewel andere instrumenten niet worden uitgesloten. Bij een aantal liederen is dan ook een bruikbare bovenstem gevoegd. Deze kan worden gezongen of worden gespeeld door een dwarsfluit of een ander instrument. Door een meer gevorderde speler kan de zetting gemakkelijk worden uitgebreid met meerdere stemmen. Verschillende componisten hebben aan deze

liedbundel meegewerkt. Daardoor is creativiteit gewaarborgd. Het creatief omgaan met de muziek wordt in de inleiding gestimuleerd. De bundel nodigt daartoe uit.

Een aantal liederen is voorzien van gitaarakkoorden. Het gaat hier om aanduidingen bij de gewone klavierakkoorden. 'Liederen met een melodie uit ons psalmboek hebben geen gitaarakkoorden, omdat we vinden dat deze melodieën daar minder geschikt voor zijn'. Deze opmerking is zeker waar, maar het gebruik van de gitaar op de vereniging is niet aan te bevelen. Vaak wordt het instrument gebruikt in de populaire muziek. Gitaargebruik kan het karakter van een bijeenkomst van een vereniging veranderen. Laten we waken over het eenvoudige karakter van een kerkelijke bijeenkomst.

We vinden ook in de verantwoording de opmerking: 'Bij het schrijven van de liedbewerkingen hebben de componisten steeds het musiceren in het gezin, op school, op de jeugdvereniging en op de zomerkampen voor ogen gehad'. Deze zin wil ik graag onderstrepen. In het verleden zijn zangbundels misbruikt om gezangen in te

Bij het schrijven van de liedbewerkingen hebben de componisten steeds het musiceren in het gezin, op school, op de jeugdvereniging en op de zomerkampen voor ogen gehad.

voeren in de eredienst. Dit is niet de bedoeling geweest van de opstellers van deze liedbundel. We willen graag vasthouden aan het artikel uit de Dordtse Kerkorde waarin nadrukkelijk wordt gewezen op het gebruik van de Psalmen in de eredienst (art. 69). Dit wil niet zeggen dat er naast de eredienst geen andere liederen mogen worden gezongen. We weten dat sommige oudvaders liederen hebben geschreven. Natuurlijk was het voor hen geen vraag of in de eredienst de psalmen gezongen moesten worden. Zo moet het in onze eredienst ook zijn. Ook hierin staan we in de sobere calvinistische traditie. Het is te waarderen dat in de nieuwe liedbundel geen keuze is gemaakt uit het ruime aanbod van evangelische liederen. Ook hebben 12 psalmen een plaats gevonden in deze uitgave. Het gebruik van 'gospelachtige' liederen is vermeden. Het is goed dat jongeren en ouderen inhoudsvolle verzen leren zingen. Dit onderwijs moet er in

de eerste plaats zijn door de Heilige Geest. Daarnaast is het ook goed als sommige liederen een toelichting of verduidelijking krijgen. Sommige verzen kunnen niet 'zomaar' worden gezongen. Als voorbeeld kan "Ik reis naar de hemel" (blz. 117) worden genoemd. Het is nodig dat bij sommige liederen de diepgang en grondslag wordt aangewezen. Dit neemt de positieve waardering voor deze liederenbundel niet weg. Laten we de psalmen op de vereniging, in huis en op school echter niet vergeten. Zij verdienen de grootste plaats omdat het Gods eigen woorden zijn. De bundel heeft een handige ringband. Bij de JBGG krijgt men 10 procent korting bij een afname van dertig exemplaren of meer. Met een bestelling wordt het werk van de Jeugdbond gesteund.

Poortugaal,

ds. C. Neele

opgenomen die in eerdere vertalingen nog niet voorkwamen. De nu gepubliceerde brieven verschijnen, dankzij vertaalster Ruth Pieterman uit Arnhem, zelfs eerder in het Nederlands dan in het Engels.

Je zou in onze tijd vol digitaal geweld een beetje heimwee krijgen van zo'n boek met brieven. Bryan wisselde in brieven voortdurend gedachten uit, over soms vooraf vastgestelde gespreksonderwerpen. Met "een jongeman die zijn predikantsbediening zal aanvangen" correspondeerde ze over de prediking tot dode zondaars en over het nut van persoonlijke bevinding. Met "mijn eigen lieve Amelia" schreef ze over "de gemeenschap van onze Liefste" en over "de sterkten der steenrotsen". Ze had contact met "broeders in Jezus" en met "geliefde vriendinnen". Brieven schrijven was voor Ruth Bryan een stuk van haar leven. Haar brieven zijn beschamend. Hoe intens zij Jezus zocht in de nacht of al in de vroege morgen, hoe nauwgezet haar leven was, hoe groot haar Bijbelkennis was, hoe afkerig ze was van haar eigen zondige misaaktheid en hoe ze uitzag, van dag tot dag, naar de gemeenschap met Hem Die haar ziel liefhad.

Uitzonderlijk veel mocht ze van de Heere ontvangen. Ze werd er echter niet vroom mee. Ze bleef een bedelares die van het gegevene moest leven: 'Worden niet de hongerigen genodigd tot het brood? De dorstigen tot de wateren? En de vermoeiden en belasten tot Christus om rust te ontvangen?'

Ver mocht ze inblikken in de heilgeheimen van het genadeleven. Haar brieven getuigen van diepgaand onderwijs op de leerschool van vrije genade. Rijk kon ze schrijven over de onuitsprekelijke heerlijkheid van Christus.

Zo eenvoudig als ze was, wist ze de dingen ook raak te zeggen. Over bevinding zegt ze: 'Bevinding moet niet in de plaats van Christus gesteld worden, en bemoeiding vanuit de bevinding moet niet gebruikt worden in plaats van bemoediging in de Heere, onze God'. Over kleinen en groten in de genade zegt ze: 'De maai-er en de raapster zijn in hetzelfde veld. Beiden ontvangen ze van de hemelse Boaz de zegen en in Hem hebben ze één leven tot in eeuwigheid'.

Het is toch waar: Ruth Bryan woonde in de hoogte en haar wandel was in de hemel. Dat blijkt klip en klaar uit haar zelfbeeld: 'Een vrouw die zichzelf de minste, snoodste en meest onwaardige van alle heiligen voelde'.

Lieren,

J. van 't Hul

BOEKENNIUWS

"Koren van Boaz' akker"
(nalezingen van een arenraapster),
Ruth Bryan; uitg. Brevier, Kampen;
ISBN 97894-91583-025;
190 blz.; € 18,50.

De Heere heeft geen bijzondere mensen in Zijn dienst, wel mensen met bijzondere genade. Bijzondere vromen bestaan niet en bijzondere kinderen van God zijn er ook niet.

Tijdens het lezen van "Koren van Boaz' akker" van Ruth Bryan zou je bijna de gedachte bekruipen er hier toch een gevonden te hebben. Als de "redacteur" van The Gospel Magazine in 1863, na Bryans overlijden dus, zijn herinneringen over haar prijsgeeft, schrijft hij bijvoorbeeld: 'Ze woonde in de hoogten' (Jes. 33:16), 'haar wandel was in de hemelen' (Filipp. 3:20), en 'ze zat met Maria aan de voeten van Jezus' (Luk. 10:39). Ruth Bryan had, schrijft de redacteur van The Gospel Magazine (dat zou trouwens best Philpot geweest kunnen zijn) een zachtmoedige en tedere geest: 'Wie werd in grotere

diepten geleid dan zij? (..) Wie kan er met haar vergeleken worden? (..) De dierbare Ruth Bryan werd daar gebracht waar slechts heel weinig kinderen des Heeren gebracht worden'.

Men kan er moeite mee hebben om een mensenkind zó te prijzen, wie het ook betreft. Allen zijn afgeweken, allen zijn stinkende geworden, en niemand is er die goed doet, ook niet een. Geen mens valt dus te prijzen, ook Ruth Bryan niet. Wie echter "Koren van Boaz' akker" leest, gaat er toch iets van begrijpen.

Ruth Bryan (1805-1860), een ongetrouwde predikantsdochter uit het Engelse Nottingham, verdiende de kost met handwerken en was onderwijzeres op een zondagsschool. Ze voerde een uitgebreide correspondentie en hield een dagboek bij dat (waarschijnlijk tegen haar zin, óók een punt!) na haar dood gepubliceerd werd. Vrijwel alles wat van Ruth Bryan in boekvorm in het Engels verscheen, is inmiddels ook in het Nederlands vertaald.

In "Koren van Boaz' akker" zijn brieven

**"Bevindingen.
Gesprekken over de orde van het heil",
Adriaan van Belzen;
De Groot Goudriaan, 2012;
ISBN 978 90 88 652530;
303 blz.; € 19,50.**

Opnieuw verscheen een interviewbundel van de hand van Adriaan van Belzen. Moeilijke onderwerpen gaat de Barnevelder niet uit de weg. Dat getuigt van moed. Tegelijkertijd stelt hij zich in de gesprekken op een bescheiden wijze op, zodat de geïnterviewden zich helemaal kunnen uitspreken.

In de nieuwste bundel is Van Belzen in gesprek gegaan met vijftien predikanten uit diverse reformatorische kerken. De vragen cirkelen steeds, zo blijkt al uit de titel, om de orde van het heil. Onderwerpen als wedergeboorte, ontdekking van zonde, de weg tot Christus, standen in het genadeleven, rechtvaardigmaking en heiligmaking zijn vaste thema's die steeds besproken worden. Ook uitdrukkingen als 'zien is nog geen hebben' en 'Gods eer liever krijgen dan eigen zaligheid' worden aan alle predikanten voorgelegd met de vraag om een reactie. Zo komt Van Belzen tot een wat hij noemt

"vergelijkend onderzoek."

De bijdrage van ds. A.J. Gunst heeft mij het meeste aangesproken. Deze bijdrage is ook verreweg de kortste van allen. Onze medebroeder geeft heldere antwoorden, waarbij hij steeds rechtstreeks teruggaat naar de Bijbel en de belijdenisgeschriften. Hij voert ook geen polemiek zoals anderen dat wel doen. Zijn bijdrage wekt ook niet de indruk om eigen gelijk te verdedigen, zoals bij sommige anderen wel het geval is.

Persoonlijk heb ik me al met al wel afgevraagd of het boek voor de gemiddelde kerkganger veel toegevoegde waarde heeft. De predikanten kregen min of meer dezelfde vragen voorgelegd. Soms zijn de antwoorden helder, soms minder. Van Belzen stoot daarna niet echt door om die helderheid boven tafel te krijgen. De les uit het boek is in elk geval wel dat met name predikanten er goed aan doen om op een eenvoudige en heldere wijze te spreken over de weg die de Heere in de bekering met mensen gaat. Het boek laat nu een flinke verscheidenheid aan opvattingen zien. In hoeverre klinken deze door in de prediking? Het wordt niet echt duidelijk wanneer er sprake is van een nuance-verschil, een verschil in verwoording of een fundamenteel verschil. Uit de veelheid van uitspraken moet de lezer zelf conclusies trekken. Dat is overigens niet zozeer het probleem

van de lezer, maar eerder het probleem van de predikanten.

Als er op heel verschillende wijze gesproken wordt over het geestelijk leven, dringt de vraag bij de hoorders van de prediking: Wat is waar? Dat is een wezenlijke vraag, juist omdat het gaat over het geestelijke leven. Als er verschillende opvattingen zijn over het sterfjaar van Paulus, om maar een voorbeeld te noemen, kunnen we zeggen: Laat dat maar rusten, het gaat niet over het wezen van de zaak. Maar tegengestelde gedachten over de rechtvaardigmaking brengen kerkgangers in verwarring, zeker als de predikanten er uitdrukkelijk bij zeggen: Het Woord heeft voor mij het laatste woord. Die verwarring is met dit boek zeker niet opgelost, maar eerder helder aan het licht gekomen. Dat geeft huiswerk mee aan predikanten en ook andere ambtsdragers. Het is misschien een beetje ondeugend, maar zou Van Belzen deze vijftien predikanten niet bij elkaar kunnen zetten en hen vragen met één gezamenlijk antwoord te komen op alle vragen die hij stelt? Wie weet wat er dan uitkomt. Een dun boekje waar onze jonge mensen echt houvast aan hebben? Of is de verdeeldheid zo diepgaand droevig dat er dan helemaal niets uitkomt?

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

Onbekende Psalmen

Psalm 83 is de laatste psalm die het opschrift 'Een lied, een psalm van Asaf' heeft. Deze psalm wordt zeer zelden gezongen en moet daarom - helaas - tot de onbekende psalmen gerekend worden. Zullen we met elkaar deze ook weer eens proberen te zingen? Met elkaar moeten we weer meer psalmen zingen: thuis, in de kerk, op de verenigingen. Want het psalmboek is zo rijk. Het verbindt innerlijk met de kerk der eeuwen. De psalmencommentaar van Joh. Calvijn is langzaam gerijpt gedurende zijn leven. In 1557 verschijnt die als een geestelijk testament van de 'onbekende' Calvijn. Hij getuigt in zijn uitleg van de psalmen, dat hij 'uit de Psalmen rijke vrucht heeft genoten'. Hij vergelijkt het psalmboek bij een schatkamer vol van onderscheiden en schitterende kostbaarheden.

Hoe heerlijk ze wel zijn, kan hij moeilijk in woorden uitdrukken. Een uiteenzetting van alle delen der ziel. Iedere gelovige zal in deze spiegel zijn eigen innerlijke

roerselen terugvinden. Want hier is de Heilige Geest aan het schilderen geweest. En Hij tekent ons hier alle smarten, droefheid, vrees, twijfelingen, hoop, zorgen, benauwdheden, kortom alle zielsaandoeningen waardoor de menselijke geest geslingerd wordt. De Heilige Geest doet zulks op een levendige wijze.

De profeten die in de psalmen als tot God spreken leggen hier alle innerlijke aandoeningen bloot; ze roepen iedereen op tot onderwerping van zichzelf. Want geen zwakte of gebrek blijft voor God verborgen. In het Psalmboek wordt de beste en meest betrouwbare handleiding voor het gebedsleven geschonken. Tot zover Calvijn over ons psalmboek. Zou dan zijn (geestelijk!) nageslacht iets anders begeren te zingen? Neen toch...

Het RD heeft deze Psalm 83 voor het voetlicht gebracht in het nummer van gisteren, woensdag 6 maart, op pagina 2.

v. A.

Een stem uit het verleden

Doch ik ben ellendig en nooddruftig; o God, haast U tot mij; Gij zijt mijn Hulp en mijn Bevrijder; HEERE, vertoef niet!

Psalm 70:6

Op de school van Jezus wordt geleerd om eigen zin en wil te verzaken. De discipelen hadden na de wonderbare spijziging ook wel een nacht op het land willen slapen en bij hun familie willen blijven. En inzonderheid die avond, toen het er op ging lijken dat er dingen zouden gaan gebeuren, waardoor de positie van hun Meester zo zeer veranderen zou en ook hun positie uiterlijk zo verbeterd zou worden. Christus zou zo geheel onverwachts koning worden en zij als ministers optreden. Ze zouden een grote plaats in de wereld krijgen, ze zouden geëerd en geacht worden. Ja, het zou voor hun een hemel op aarde zijn. Wat een toekomst!

Maar daar zou niets van verwezenlijkt worden, want ze moeten onmiddellijk vertrekken. Ze moeten de zee weer op, en dan 's nachts maar weer proberen om dat schip aan de andere kant te krijgen. We weten uit Gods Woord welk een moeizame nacht de discipelen hebben doormaakt.

Ja, het leven van Gods kinderen is meer moeilijk dan makkelijk. Met moet altijd maar door het onmogelijke heen, altijd maar aan een eind gebracht worden met onszelf. Het moet een afgesneden zaak worden, opdat die Held, bij Wie God hulp besteld heeft, Zichzelf aan ons en in ons openbaren en verheerlijken zal.

Christus nam die avond afscheid van Zijn discipelen, maar Hij ging op de berg om te bidden. Daar had Christus gemeenschap met Zijn Vader. Daar bracht Hij, Die altijd leeft om voor Zijn volk te bidden, ook de noden van Zijn discipelen voor Zijn Vader. De discipelen hebben die nacht niet veel op de knieën gelegen. Er staat dat zij zich zeer pijnigden om het schip vast te krijgen, want de wind was tegen. Ze hebben al hun krachten ingespannen om de boot vooruit te krijgen, maar het ging niet.

Er zal niet veel overgebleven zijn van de aangenaamheid die ze de vorige dag gehad hebben. Wat zal het gestormd hebben in hun hart!

wijlen ds. W.C. Lamain

■ GEZONDHEIDSTOESTAND VAN DS. M. GOLVERDINGEN

Van ds. M. Golverdingen, emeritus predikant van de Geref. Gemeente te Waarde, kreeg de redactie het verzoek om het volgende bericht op te nemen: "Zoals bekend werd ik getroffen door een ernstige ziekte. Binnenkort - midden maart - zal ik voor de derde keer worden geopereerd. Dit keer gaat het om een ernstige operatie. Als ik door de operatie mag heenkomen, volgt een langdurige herstelperiode. Dat betekent, dat alle preekbeurten tussen nu en 15 juni bij leven en welzijn zonder meer vervallen. Als ik hersteld mag zijn, zal ik zelf de gemeenten benaderen voor het maken van een afspraak."

De Heere gedenke hem en zijn vrouw en degenen die hen dierbaar zijn. Hij schenke de troost uit Johannes 14: "En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal ik doen." (vers 13a).

■ INGEBRUIKNAME NIEUWE KERK TE AALBURG

Op **vrijdag 15 maart** zal de ingebruikname van onze nieuwe kerk aan de Polstraat 6 te Aalburg plaatsvinden. De dienst wordt geleid door de consulent ds. H. Hofman en vangt aan om 19.00 uur. Kerkenraad Geref. Gemeente Aalburg

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. G.J. Baan, predikant van de Netherlands Reformed Congregations of the United States and Canada te Kalamazoo, U.S.A., hoopt voor een kort bezoek in Nederland te zijn en op zondag 21 april het Woord te bedienen.

Ds. P. van Ruitenburg, predikant van onze zustergemeenten te Chilliwack, Canada, hoopt van 30 april tot 13 mei in Nederland te zijn en in de gemeenten voor te gaan. Beide broeders hebben hiervoor reeds afspraken gemaakt.

Van harte wensen wij hen een goede reis en een gezegend verblijf in de kring van onze gemeenten.

ds. W. Harinck, secretaris

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2012

Pag. 468, **evangelisatiepost MERKSEM**. Deze evangelisatiepost is verplaatst naar het adres: Jaak de Boeckstraat 21-23, 2170 Merksem.

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Katwijk aan Zee:
ds. A. Verschuure te Scherpenzeel (Gld);
Te Lelystad:
ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;
Te Nijkerk: ds. G. van Manen te Elspeet.

BEDANKT

Voor Aalst: ds. C. van Krimpen te Yerseke;
Voor Emmeloord:
ds. J.J. Tanis te Middelburg-Zuid;
Voor Poederroijen:
ds. B. van der Heiden te Alblasserdam.

■ ZANGAVONDEN

Leeuwarden

Paasangavond op **vrijdag 15 maart**, aanvang: 20.00 uur, in de Grote Kerk te Leeuwarden m.m.v. het mannenkoor Harpe Davids uit Genemuiden en de organisten Harm Beens en Jan Koster. Meditatie door evangelist S. de Visser. Collecte voor de evangelisatiepost 'Achter de Hoven'.

Middelburg

Samenzangavond op **zaterdag 16 maart**, aanvang 19:30 uur, in de Ter Hoogkerk van de Geref. Gemeente te Middelburg-Centrum. Opening: ds. J.J. Tanis, organist: Pieter Heykoop. Collecte t.b.v. de verbouw van de Zuiderkerk van de Geref. Gemeente van Middelburg-Zuid.

Tholen

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 16 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Rehobothkerk, Ds. G.H. Kerstenstraat 2 te Tholen, m.m.v. het gemengd koor Crescendo en het jeugdkoor Sjaloom uit Tholen. Er is veel samenzang. Opening door evangelist Van Setten. Collecte t.b.v. de evangelisatiepost in Merksem.

Werkendam

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 16 maart**, aanvang 19.00 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Sigmondstraat 47 te Werkendam, m.m.v. het jeugdkoor Asaf uit Werkendam en het mannenkoor Ethan uit Yerseke. Deze avond wordt gehouden n.a.v. 40 jaar jeugdkoor Asaf en 40 jaar evangelisatiewerk in Tilburg. Algehele leiding en meditatie: ds. M. Karens. Appelwoord: evangelist H.J. van den Boogaart.

■ EXCURSIE VOGG, AFD. OOST

Op **zaterdag 9 maart** organiseert de afdeling Oost van de VOGG een excursie naar het Adema-orgel in de Basiliek te Raalte (Kerkstraat). Aanvang 13.30 uur. Meer info zie: www.kerkenmuziek.nl. Iedereen is van harte welkom.

■ EXCURSIE VOGG, AFD. WEST

Op **zaterdag 9 maart** hoopt de afd. West van de VOGG een bezoek te brengen aan het Van den Heuvel orgel in de

Chr. Geref. kerk van Dordrecht-Centrum, Singel 184. Het orgel zal gepresenteerd worden door de bouwer, dhr. Jan van den Heuvel. Daarna is er de gelegenheid het orgel zelf te bespelen. Tijdens deze excursie zal er een korte huishoudelijke vergadering gehouden worden. Aanvang: 14:00 uur. Ook belangstellenden zijn van harte welkom.

■ LANDELIJKE CONTACTDAG STICHTING WINSTUITVERLIES

Welkom op de contactdag van Winstuitverlies op **zaterdag 20 april**.

Deze dag is bedoeld voor u/jij die, met of hersteld van kanker, troost en steun zoekt in Gods Woord bij deze ernstige ziekte en zijn ingrijpende gevolgen. Ook uw/jouw echtgeno(o)t(e), ouders, kinderen, familie, vriend(in) zijn van harte welkom! Daarnaast ook een uitnodiging voor hen die door kanker een lege plaats in hun midden hebben.

Spreker: ds. A.J. de Waard, die zelf behandeld is voor kanker. Aansluitend zal een deskundige de eigen ervaring met deze ingrijpende ziekte met ons delen. Na de lunch wordt in de volgende groepen doorgepraat over het thema en wat u/jou bezig houdt: 'Partners', 'Jongeren', 'Ouders en naasten' en 'Nabestaanden'.

Plaats: Bethlehemkerk, Oudelandseweg 50, Woerden.

Aanvang: 10.30 uur. **Kosten** (incl. lunch): € 17,50 p.p. (donateurs € 15,-).

Opgave: www.winstuitverlies.nl/activiteiten/ of tel.: 0341-250434.

■ STICHTING ISMAËL

"In Syrië gaan nog steeds mensen naar de kerk", aldus A. Moerdijk van de Stichting Ismaël. Hij reageert daarmee op berichten in de pers die vertellen dat "Syrië spoedig geen christenen meer telt". "De kerk en christenheid hebben het wel erg moeilijk," zo zegt de secretaris. Hij baseert die informatie op regelmatig contact met kerkelijke leiders in Damascus, zoals ds. Samir Yacco.

Yacco vertelde een paar dagen geleden nog dat er inderdaad christenen vertrekken uit het land. "Maar dan gaat het vooral om degenen die min of meer "in goede doen" zijn. Anderen zien daar geen kans toe. En velen vinden inderdaad de

dood bij aanslagen of ontploffingen. Zo verloor afgelopen woensdag een vrouw uit onze kerkelijke gemeente haar enige zoon via een bomaanslag in de stad", aldus Yacco.

"Maar wij komen als gemeente nog steeds bijeen op zondag. Soms moet er iets afgeblazen worden vanwege gevaar. Bij voorbeeld een Bijbelstudie. Soms laten wij de kinderen weten dat ze beter niet naar de zondagsschool kunnen komen. Maar de laatste twee weken kwamen ze weer wel. De situatie is slecht. Over de toekomst valt eigenlijk niets te zeggen. Persoonlijk mag ik de apostel Paulus nazeggen: "Het leven is mij Christus, het sterven gewin."

Via het werk van ds. Samir Yacco en via andere Syriërs –bijvoorbeeld de presbyteriaanse ouderling George E. Meassy– verleent de Stichting Ismaël bijstand in Syrië. Zo zorgde de hulpgroep van Samir eerder deze maand voor sanitaire hulp –zeep, ontsmettingsmiddelen e.d.– aan 140 arme, gevluchte gezinnen. "Minstens zo belangrijk is dat hun leven wordt gereinigd door de kracht van het Woord van God", aldus de predikant.

Regelmatig zien Syrische contacten van de Stichting Ismaël kans medicijnen te verstrekken aan tientallen Syriërs die deze nodig hebben. De kerken van Yacco en Meassy zorgen af en toe ook voor voedseluitdeling aan honderden oudere medeburgers. Ds. Samir Yacco is erg blij met de door ons geboden steun. Hij verwoordt die blijdschap door woorden van de Heere Jezus te citeren: "Ik ben krank geweest, en gij hebt Mij bezocht" (Matthéüs 25:36).

De Stichting Ismaël (voorzitter: ds. W. Vischer uit Amersfoort) steunt ook christenen en vluchtelingen in Egypte, Jordanië, Libanon en de Gazastrook. Maar op dit ogenblik concentreert zij zich op Syrië. Dat land en zijn inwoners verkeren in grote nood. De stichting roept op tot voorbede en vraagt financiële steun. Ons bankrekeningnummer is 3300.00.888 t.n.v. Stichting Ismaël.

Namens het bestuur,
A. Moerdijk, secretaris

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 10 MAART 2013

Aagtekerke 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Aalburg 18.00 uur stud. S.W. Janse; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Vischer; Apeldoorn 10.00 uur ds. J. IJsselsstein en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Arnhem 10.00 en 16.00 uur stud. H.A. van Zetten; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 19.00 uur ds. A. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Borssele 14.00 uur ds. C.J. Meeuse en 18.00 uur stud. C. van Ruitenburger; Boskoop 16.30 uur ds. H. Paul; Brakel 14.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds. J. Driessen; Deventer 18.30 uur stud. H.A. van Zetten; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur ds. J.M. Kleppe; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. J. IJsselstein; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 14.30 uur ds. E. Bakker; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. M. Joosse; Houten 10.00 en 16.00 uur stud. J. van Laar; Kappelle-Biezeling 18.00 uur ds. S. Maljaars; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. P.D. den Haan; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C. van Krimpen; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.00 uur ds. L. Blok; Leiderdorp 19.00 uur

stud. P.D. den Haan; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 19.15 uur ds. W. Harinck; Middelburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid (in kerkgebouw Middelburg-Centrum) 11.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur stud. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwer ter Aa 19.00 uur stud. J. van Laar; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Nijkerk 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 14.30 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck; Opheusden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 19.00 uur ds. P. Mulder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. H. Paul en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. L. Terlouw; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. M. Joosse; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Harinck; Sliedrecht 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.J. van Ekeveld en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Spijkenisse 19.00 uur ds. W. Silfhout; Stad aan 't Haringvliet 15.00 uur ds. G. Pater; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 uur stud. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur ds. F. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaarding 16.30 uur ds. J. Driessen; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Waarde 18.30 uur

ds. R.A.M. Visser; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Westzaan 10.00 uur ds. G. Heijkamp en 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Woerden 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.00 uur ds. W.J. Karels.

■ WOENSDAG 13 MAART 2013 BIDDAG

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Apeldoorn 14.30 en 19.30 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Barendrecht 14.30 en 19.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 14.00 en 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 uur ds. M. Mondria en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. H. Paul; Borssele 14.00 uur stud. P.D. den Haan en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Boskoop 15.00 en 19.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. W.J. Karels, 14.30 uur ds. W. Silfhout en 19.45 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 9.30 uur ds. K. Boeder en 15.00 uur ds. C. Hogchem; Doetinchem 9.30 en 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 19.45 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Ede (Verl. Maanderweg 33) 9.30 en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 10.00 uur ds. R. Kattenberg; Enkhuizen 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Enter 15.00 uur ds. J. IJsselstein en 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 19.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 14.30 en 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 14.30 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 14.00 uur stud. S.W. Janse; 's-Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Haamstede 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds.

M. Joosse; Hoogeveen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Houten 10.00 en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 uur ds. J.W. Verweij; Kapelle-Biezeling 10.00 en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 uur stud. S.W. Janse en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Kruiningen 18.00 uur stud. P.D. den Haan; Leiderdorp 14.30 en 19.30 uur stud. J. van Laar; Lelystad 14.30 en 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 uur stud. J. van Laar; Marknesse 9.30 en 14.30 uur ds. J. van Belzen; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid (in kerkgebouw Middelburg-Centrum) 11.30 en 19.00 uur ds. J.J. Tanis; Moerkapelle 14.30 en 19.00 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 uur ds. S. Maljaars en 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Nieuwerkerk 9.30 uur stud. P.D. den Haan en 15.00 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 14.30 uur ds. G. Beens en 19.30 uur ds. B. Labee; Nunspeet 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Oostkapelle 16.30 uur ds. D.W. Tuinier; Opheusden 10.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Poortugaal 15.00 uur ds. C. Neele; Ridderkerk 9.30 uur ds. G. Clements en 15.30 uur ds. G. Pater; Rijssen-Noord 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 19.00 uur stud. H.A. van Zetten; Rijssen-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 en 19.30 uur ds. M.J. van Gelder; Scherpenzeel 10.00 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Sliedrecht 9.30 en 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 14.00 en 19.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 14.30 en 19.30 uur ds. J. Schipper; Uddel 10.00 en 19.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Waardenburg 14.30 en 19.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 14.30 uur ds. A. Verschuure en 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Werkendam 10.00 en 19.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Woerden 10.00 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.30 uur ds. R.A.M. Visser en 18.30 uur stud. S.W. Janse; Yerseke 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 15.00 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht

15.00 uur ds. H. Hofman en 19.30 uur ds. M. Joosse; Zwolle 15.00 en 19.30 uur ds. J.W. Verweij.

■ DONDERDAG 14 MAART 2013

Amersfoort 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Visscher; Dinteloord 10.00 ds. B. Labee en 19.00 uur ds. J. Schipper; Melissant 19.30 uur stud. S.W. Janse; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Poederloijen 14.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Puttershoek 19.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser;

■ VRIJDAG 15 MAART 2013

Aalburg 19.00 uur ds. H. Hofman; Nunspeet 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 10 MAART 2013

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 17.00 uur evang. S. de Visser.

■ WOENSDAG 13 MAART 2013 BIDDAG

Amsterdam (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-16.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Van harte welkom in onze evangelisatiepost. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00 uur tot 16:00 uur. U kunt bij ons ook terecht voor boeken en CD's. Door uw aankoop steunt u het evangeli-

satiewerk. Per mail bestellen kan ook: cvleenen@kliksafe.nl Bekijk ook eens onze site: www.bijsimondelooier.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat 24, Emmen. Openingstijden: elke dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591 - 653915. www.inloophuisdehoeksteen.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk ook eens onze site: www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg. Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 u.

Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornse- laan 228, Den Haag.

Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00 uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donderdag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Yerseke geeft met leedwezen kennis dat overleden is mevrouw

N. Dieleman-Dekker

sinds 7 februari 1955 weduwe van onze oud-predikant ds. FJ. Dieleman

in de ouderdom van 92 jaar.

Tot mei 2010 heeft zij onder ons gewoond. Als echtgenote van ds. Dieleman, maar ook in de vele jaren daarna als predikantsweduwe heeft ze steeds met een hartelijke betrokkenheid meegeleefd met het wel en wee in onze gemeente.

De Heere sterke de bedroefde kinderen, klein- en achterkinderen en familie en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. C. van Krimpen, preses
P.D. de Looff, scriba

Yerseke, 2 maart 2013

Z.O. ENGELAND in eigen sfeer.
Ned. spr. **B&B voor 2 pers.**
Info: e-mail: es@uwclub.net
of: Tel. NL. 078-6934639

KOSTADRES GEZOCHT!
Juf zoekt kostadres in Poederrijen
of dir. omg. op korte termijn.
Tel. 06-43792152

de **Beukelaar**
boekhandel

Laan 15 | 8071 JG Nunspeet T. (0341) 25 05 93
E. info@boekhandeldebeukelaar.nl
I. www.beukhandeldebeukelaar.nl

Belijdenisgeschenken

Bijbels | Boeken | Wenskaarten | Cd's

Te huur in **Middelburg**,
op goede locatie met ruime
parkeergelegenheid, trein en
busverbinding op loopafstand.
Goed onderhouden pand,
uitermate geschikt voor kantoor-
praktijkruimte. Opp. Ca. 120 m²
met 3 aparte spreek/werkkamers,
kitchenette en toilet, alles voorzien
v. systeemplafonds, tl-verl. C.V. en
airco, kelder/archiefkamer van
ca. 50 m². De achterzijde heeft een
eigen ingang aan een afgesloten
brandgang.
Huurprijs n.o.t.k. Per direct te
aanvaarden. tel: 06-53189402

Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar ú ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenissen

0183 - 44 94 94

Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl

Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859
Bommelerwaard: tel. 06-53 53 33 22
Sliedrecht: R. Mauritz, tel. 0184-785978

Een respect- en stijlvolle
uitvaart is onze zorg

Camping De Beukenhof Tiendeveen (Drenthe)

Stacaravans en chalets te huur
en vak.won. 4/6/7/10 pers.
Ook voor de kampeerder
met eigen caravan/tent.
Voor meer info: 0528-331246
info@campingdebeukenhof.com
Kijk op de nieuwe website!
www.campingdebeukenhof.com
Tevens gevraagd meisjes die
recreatie werk willen doen
in het hoogseizoen juli/augustus

Kleine **boerencamping**
in de ijsselvallei te Nijbroek
Familie Mekelenkamp
www.destriepe.nl
Tel: 0571291624

Studente Politieacademie zoekt
woonruimte m.i.v. mei.
Omg. Barneveld, /Kootwijkerbroek,
tel: 0227-663317 of
jehotting@hotmail.com

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Margrietstraat 30 • 4401 EZ Yerseke
Tel. 0113 - 57 36 81 • Mob. 06 - 222 96 733
E-mail: info@burgtours.nl • Website: www.burgtours.nl

Let op de vroegboekorting!

11-daagse vliegreis naar Israël

maandag 22 april t/m donderdag 2 mei

Deze reis staat o.l.v. Adri Bosman

6-daagse busexcursiereis Altenburg

maandag 15 t/m zaterdag 20 juli

*Tijdens deze reis wordt u meegenomen naar
de twee prachtige steden Leipzig en Dresden*

Vakantiewoning "Haus Irmgard"
Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaapplekken, onderverdeeld in
div. appartementen.
www.hausirmgard.nl 0621291825

Te huur in Elspeet
Onze woning voor de periode
van 26-07-2013 tot 09-08-2013
Dichtbij bos en centrum.
Voor informatie: 0612822082

**KEUKENHOF
SLIEDRECHT**

Zoekt u een nieuwe keuken?

Bezoek onze showroom
of kijk op onze website
www.keukenhof-sliedrecht.nl
Leegwaterstraat 25
3364 AE Sliedrecht
0184-422297

Kom genieten van rust, ruimte
en natuur in **ACHTERBERG**
(RHENEN.) vrijst.huis voor 8-9 pers.
te huur. Ook prima geschikt voor
oudere echtparen.
Tel: 0317-619173.

2013 herdenkingsjaar 450 jaar Heidelbergsche Catechismus

Troost in leven en sterven
Blijvend onderwijs en wereldwijd
verspreid

Ook in China beschikbaar!

Stichting China
steunde zowel
de vertaling als
de publicatie.

**Steunt u de verdere
verspreiding van
dit kostbare werk?**

**U kunt hieraan bijdragen
door een gift te storten op:**

giro 320 666
t.n.v. Stichting
China

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

T.H. R 7-pers. chalet op camping
De Wolfskuylen in Drenthe.
Tevens 7-pers. vak. huis in Uddel.
Tel. 0341-561699/ 06-23735516.

Holten/Rijssen

In prachtomgeving te huur een
ruime 6-pers vakantiebungalow
met cv, wasm, droger, enz. Vlakbij
fiets-, wandelpaden en kerken.
Interessante prijzen.
Info: 0180-521219

Vakantie Oostenrijk:

Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm /
Zell am See, Kerkdiensten
tijdens zomervakantie.
Info: 0180-322181 / 06-51166845

Te koop in Genemuiden

mooi driekamer appartement
bouwjaar 2006 met garage.
Voor inlichtingen Makelaardij
Bonthuis Vaartjes tel. 038-3867033

Psychologiepraktijk Van Pelt

*Behandeling van volwassenen
met psychische problemen*

Rozenhof 33-303 • 3311 JT Dordrecht
T 078-2000250 • E info@praktijkvanpelt.nl
www.praktijkvanpelt.nl

Luxe fotokaarten

voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen
vereniging en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

TE HUUR

Nieuwe paarden- ponystallen met
weidegang en paddock/buitenbak.
Bij voldoende deelname wordt
er zaterdag lesgegeven.
Zondag: rustdag.
C.H. van Es, Parallelweg 21,
3364 AK SLIEDRECHT.
Tel. 0184-634267.

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Vakantiewoning, boerderij met
paarden. In **Sauerland** (Duitsland)
2 uur met de auto vanaf de Neder-
landse grens. Schitterende natuur.
Tel. 0049-2354 3293
www.hornbruch.de.vu

Te huur in Garderen: mooie ruime
vakantiewoning v.a.g.v.,
o.a. vaatw., wasmachine, droger.
11 pers. Tuin grenzend a.h. bos.
Info: tel.0180-313155/ 06-42800610

**Psalmzangavond met bovenstem
DV zat. 6 april: Grote kerk Elburg
aanvang: 19.00 uur - toegang: vrij**

**Peter Wildeman: orgel
Ds. A. Schot: meditaties**

ZEELAND 6-pers.bung.
Strand 800m. Zeer rustige
omgeving. Veel privacy.
www.karensrecreatie.nl
T.033 277 1884

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

**Alle nieuwe titels
www.deroeboeken.nl**

Schoonhoven zorgboerderij

Zorgboerderij Schoonhoven is een
kleinschalig Dag Activiteiten Centrum in het
binnenveld van Bennekom. Wij bieden kort-
of langdurende dagbesteding, aan mensen
met een licht verstandelijke beperking en/
of psychiatrische problematiek.

Bij voldoende aanmeldingen willen wij ons
zorgaanbod uitbreiden met het bieden van
dagbesteding aan ouderen. Wij denken
dan aan een klein groepje ouderen, die wij
op een zinvolle wijze een verantwoorde
dagingvulling kunnen bieden, afhankelijk
van wat bij die persoon past.

Heeft u hiervoor interesse, of kent u mensen
die mogelijk geïnteresseerd zijn? Dan kunt
u contact met ons opnemen! U kunt ons
bereiken via telefoonnummers: 0318- 42
01 45 of 06-49 39 95 29, of via onze email:
dacschoonhoven@kliksafe.nl.

Familie Geerts
Dijkgraaf 42a, 6721 NL Bennekom

Ambtskleding
Koorkleding
Rouwkleding
Maatkostuums

Klamar's
FASHION

Klaas Leendert en Marian Blok
's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.
Advies aan huis mogelijk !

VAKANTIE in de **BETUWE**: rust, ruimte en gezelligheid: minicamping de **VIJVERHOF** in **OMMEREN**
Kindvriendelijk en div. activiteiten. Vakantiewoning en caravan te huur. gezocht: pabo-ers en oa-ers voor recreatie. Wij verzorgen ook uw verjaardag, jubilea en zakelijke bijeenkomsten. Voor meer info: 0344601973 / 0621611610
www.campingdevijverhof.nl

Begrafenisverzorging
I. Janssen

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36
06. 53 23 73 20

Dienstverlening in geheel
Zeeland

www.begrafenisverzorging-janssen.nl
Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle

Wij verzorgen geen crematies

 Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Ambtskleding

den Engelsman & van Driel
heeft een ruime keus
in stijlvolle kleding

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

PSYCHOLOGENPRAKTIJK
BROUWER

BEHANDELING • BEGELEIDING
ONDERZOEK • ADVIES

**Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen**

O.a.: ADHD • angst • burn-out • depressie • faalangst • fobie • gedragsproblemen • identiteitsproblemen • lichamelijke spanningsklachten • negatief zelfbeeld • onzekerheid • opvoedingsproblemen • paniek • piekeren • PDD-NOS • relatieproblemen • slaapproblemen • somberheid • spanning • stress • syndroom van Asperger.

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg
11

BARNEVELD
Wilhelminastraat
14

METEREN
(Geldermalsen)
Dorpsstraat 18

Informatie en aanmelding via:
Tel: 0180 - 42 69 55
E-mail: info@psychbrouwer.nl
Website: www.psychbrouwer.nl

Huwelijksbureau voor
Gereformeerde Gezindte.

Voor alleenstaanden die op zoek zijn naar een partner uit de EIGEN achterban.

Huwelijksbureau voor
Gereformeerde Gezindte.

is landelijk werkend.
Voor meer informatie kijkt u op:
www.HUGG.nl of belt u 06 130 28 26 0.

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

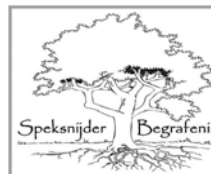
Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Verrassend
Texel

V.a.
€ 649,- **Maandje d'r uit...**

ZOEK EN BOEK VIA WWW.DEVERRASSING.NL
OF NEEM CONTACT OP MET: **0222 31 89 06**

0182-35 15 20

voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

ORGEL OF
PIANO KOPEN?

Joh.deHeer

méér dan muziek, sinds 1898.

Leeghwaterstraat 46/47 Sliedrecht
facebook.com/johdeheer • www.johdeheer.nl

waar u zichzelf mag zijn...

- Psychosociale therapie • Coaching/sparringpartner
- Huwelijksweekenden • Relatietherapie • Training

Professionele hulpverlening vanuit een reformatorisch-christelijke visie.

Respect, vertrouwen, veiligheid

- Ik loop al langer met een vraag rond maar aan wie durf ik die te stellen? • Ik loop vast op mijn werk.
- Ik kan er niet meer tegen. Wie helpt mij? • Ik maak moeilijk contact.

Neem contact op voor een vrijblijvend gesprek!

locaties Doetinchem en Veenendaal
telefoon 0314 391 687

website www.mercyhulpverlening.nl
e-mail info@mercyhulpverlening.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

**Familiebezoek of vakantie?
In Canada** is ons verblijf te huur.
3 à 4 pers. Hollands sprekend
Tel. 0528-268808

**Beleef de troonswisseling
op Grevelande.** Bij 5 dagen
kamperen, 30 april gratis.
Ook deze zomer nog plaatsen vrij.
Dicht bij Zeeland en Noordzee.
www.Grevelande.nl
Lies en Beijke van der Velde.
Goeree en Overflakkee.

愛之神

DENK

aan Christenen in China

Helpt u mee om te voorzien in de grote behoefte aan christelijke lectuur? Dit kan mede dankzij uw hulp.
Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

Stort uw gift op: 3473.76.029 t.n.v.
Hudson Taylor/SBHC te Rhenen.

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

**Reformatorische
Psychologenpraktijk
Nederland**

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwend, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan **kinderen, jongeren** en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasterdam
info@rpederland.nl www.rpederland.nl

Begrafenisonderneming

De Jongh

H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Melieste

*Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van alleen begrafenissen.*

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
Waardenburg 0418 - 652039
Werkendam 0183 - 701017
Papendrecht 078 - 6412740

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

Advies en installatieburo

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@kliksafe.nl

Voor het leveren en leggen van **na-
tuurstenen- en keramische vloeren.**
Alleen eerste klas kwaliteit en steeds
de laagste prijs. Tegelzettersbedrijf
J. Slingerland, 0184-611917.

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

NORWICH, (Ontario) Canada.

Te huur voor uw vakantie.

Onze woning, voor 2/6 personen.

Dichtbij kerk.

Voor meer informatie E-mail joanne.

otten123@gmail.com

of tel. 0548-513725

Persoonlijke zorg
voor uw begrafenissen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

begrafenisverzorging
Den Hollander

Begrafenissen in Den Haag, Westland, Gouda,
Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.

Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

9 E DRUK VAN DIT ONOVERTROFFEN STANDAARDWERK

VERKLARING VAN HET OUDE EN NIEUWE TESTAMENT

ONOVERTROFFEN

De Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament door Matthew Henry is een onovertroffen werk. Zij heeft door de eeuwen heen haar waarde bewezen als betrouwbare gids voor iedereen die de Bijbel als Woord van God wil verstaan. Ongetwijfeld zijn er commentaren die Henry's werk in geleerdheid overstijgen, maar daardoor boeten zij voor velen wel in aan begrijpbaarheid. Het ging Henry dan ook niet om een proeve van geleerdheid. Hij wilde een heldere en eenvoudige verklaring geven voor iedereen die de vertroosting zoekt van Gods Woord. In die opzet is hij als geen ander geslaagd. Zijn uitleg is, zoals de volledige titel zegt, letterlijk en praktisch: een vertolking van de Bijbel als Gods Woord, toegepast op het leven van alledag.

Sinds de eerste uitgave heeft dit werk een ereplaats ingenomen, niet alleen in de studeerkamers van geleerden en predikanten, maar juist ook in de huiskamers van talloze christelijke gezinnen.

Auteur

Matthew Henry (1662-1714) werd in 1687 als predikant bevestigd. Zijn leven kenmerkte zich door eenvoudige en trouwe plichtsvulling en werd gedragen door een diepe verbondenheid met de Bijbel. Zijn dagelijkse bijbelbezinning in huiselijke kring - waarna Henry het gelezene verklaarde - en zijn prediking bereidden hem uitstekend voor op zijn hoofdwerk, de *Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament*.

9 delen

Gebonden in scabra-leer

Formaat: 17 x 24,5 cm.

Omvang: 7420 blz.

399,-

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

Zend mij per omgaande de negendelige Bijbelverklaring van Matthew Henry

Naam:

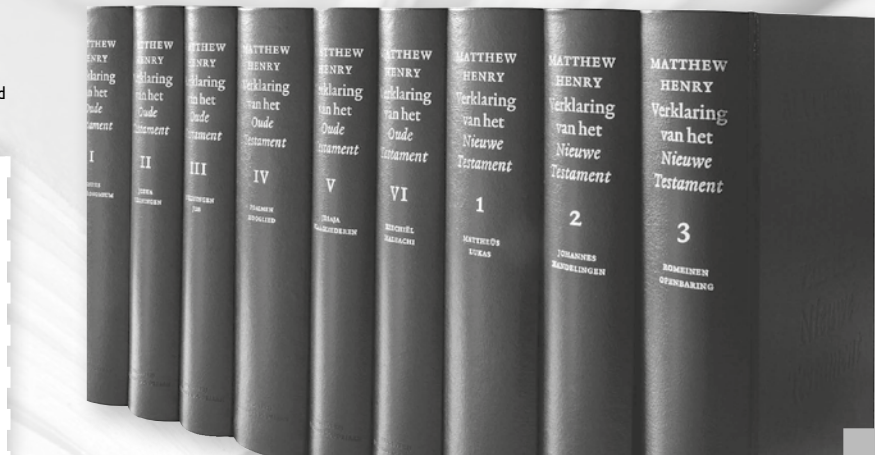
Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:

Stuur de bon in een envelop, zonder postzegel, aan:
BOEKANDEL GEBR. KOSTER
Antwoordnummer 1052 3770 VB Barneveld

www.gebrkoster.nl